

Projectnummer : 20200084
Projectomschrijving : Voorbereiding baggerwerk HLT
Opdrachtgever : HLT-samen
Betreft : Baggeropgave in relatie tot beschikbare budgetten
Datum : 18-02-2021
Status : Definitief
Kenmerk : 20200084-N-1
Opgesteld door : J. Mies
Gecontroleerd : A.C. Mosterd

Inhoud

1.	Inleiding.....	1
2.	Areaal & onderhoudsverplichting	1
3.	Baggeropgave.....	2
4.	Budget & theoretische baggercyclus	3
5.	Conclusies	4
6.	Aanbevelingen	4

1. Inleiding

De werkgroep HLT-samen werkt al enige tijd aan de voorbereiding van baggerwerkzaamheden. Tijdens de voorbereiding zijn alle watergangen waar de gemeente de volledige onderhoudsplicht (100% OHP) heeft onderzocht. Voor het huidige beleid binnen de HLT is dit het uitgangspunt voor de baggerbestekken.

Het resultaat van dit onderzoek geeft inzicht in slechts een deel van de baggeropgave. Naast de volledige onderhoudsplicht zijn er watergangen waar de gemeente een gedeeltelijke onderhoudsplicht heeft. In deze watergangen is eveneens sprake van een baggeropgave waar de gemeente HLT tenminste voor een deel onderhoudsplichtig is.

Om jaarlijks aan een deel van de baggeropgave te voldoen zijn voldoende financiële middelen noodzakelijk. Momenteel bestaat het vermoeden dat er onvoldoende financiële middelen beschikbaar zijn waardoor niet of slechts gedeeltelijk aan de baggeropgave kan worden voldaan. De wens bestaat om in 2021 inzicht te krijgen in de werkelijke baggeropgave en concrete plannen te bewerkstelligen om aan de opgave te voldoen. Vanzelfsprekend zijn voldoende financiële mogelijkheden hiervoor vereist.

In deze notitie wordt een overzicht gegeven van huidige inzichten en een voorspelling gedaan voor de werkelijke opgave.

2. Areaal & onderhoudsverplichting

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de totale lengte van de watergangen waarover de gemeente HLT (gedeeltelijke) onderhoudsplicht heeft. De tabel geeft een viertal categorieën onderhoudsplicht weer die zijn gebaseerd op het procentueel aandeel. Zo zijn er watergangen waar de gemeente de volledige onderhoudsverplichting heeft (100% OHP) en watergangen waar slechts een gedeeltelijke onderhoudsverplichting is (25-50% en 75% OHP).

De totale omvang van het areaal watergangen in HLT-samen is circa 164 kilometer. In de gemeente Hillegom is circa 35 kilometer watergang aanwezig. In Lisse gaat het om 36 kilometer en in Teylingen is de omvang veruit het grootst, namelijk ruim 92 kilometer. Deze lengte is exclusief hoofdwatgangen in beheer van het Hoogheemraadschap van Rijnland, particulieren of het recreatieschap.

Tabel 1: Overzicht van de lengte watergangen per categorie onderhoudsplicht in meter per gemeente.

	Hillegom	Lisse	Teylingen
OHP %	Lengte (m)	Lengte (m)	Lengte (m)
25	304	1.887	1.277
50	9.723	20.198	38.134
75	1.963	1.525	831
100	23.146	12.596	52.024
Totaal	35.136	36.206	92.266

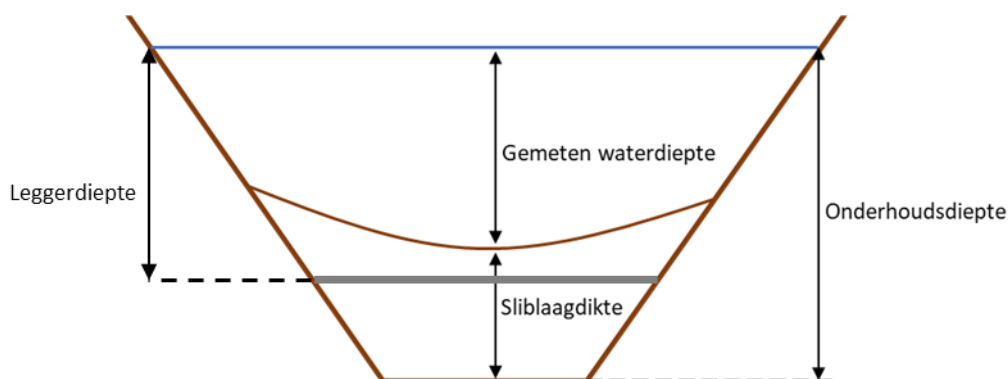
De verschillen in onderhoudspercentages kunnen als volgt worden geïnterpreteerd.

- 25% OHP: Gemeente heeft nagenoeg geen belang en draagt nauwelijks verantwoording voor deze watergangen.
- 50% OHP: Gemeente heeft gedeelde plicht en een gedeeld belang. Gemeente draagt voorbeeldfunctie en neemt bij voorkeur het initiatief in het onderhoud.
- 75% OHP: Gemeente heeft redelijk tot groot belang en draagt voor grootste deel de verantwoording voor deze watergangen en neemt dus initiatief.
- 100% OHP: Gemeente heeft volledige onderhoudsverplichting en neemt initiatief voor het onderhoud.

3. Baggeropgave

In 2020 zijn alle watergangen en categorieën onderhoudsplicht heeft onderzocht. De resultaten van dit onderzoek geven inzicht in de baggeropgave binnen de gemeentelijke grenzen.

De baggeropgave wordt weergegeven in kubieke meters (m³) ten opzichte van een afgesproken maat. Deze maat is vastgelegd in de legger van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Vaak wordt hier nog een onderhoudsdiepte van 0,2 meter bij gerekend. In tabel 2 is een overzicht gegeven van de volledige baggeropgave. In de tabel wordt onderscheid gemaakt in de opgave tot aan de leggermaat. Maar ook de opgave tot de onderhoudsdiepte (leggermaat + 0,2 meter) voor de watergangen waar de gemeente een onderhoudsplicht heeft.

Figuur 1: Doorsnede watergang met leggerdiepte, onderhoudsdiepte, sliblaagdikte en waterdiepte

Tabel 2: Overzicht van de totale baggeropgave in kubieke meter per gemeente.

OHP %	Hillegom		Lisse		Teylingen	
	Bagger tot leggvlak	Bagger tot onderhoudsdiepte	Bagger tot leggvlak	Bagger tot onderhoudsdiepte	Bagger tot leggvlak	Bagger tot onderhoudsdiepte
	(m3)	(m3)	(m3)	(m3)	(m3)	(m3)
25	72	89	21	132	187	369
50	1.214	1.817	3.758	5.509	7.715	12.826
75	320	450	102	241	49	128
100	2.352	4.415	1.371	2.641	14.933	25.367
Totaal	3.958	6.772	5.251	8.523	22.885	38.689

De totale baggeropgave voor alle watergangen binnen de gemeentes is berekend op 32.100 m³ tot de legger en 54.000m³ tot de onderhoudsdiepte. Indien per gemeente wordt gekeken valt op dat Teylingen veruit de grootste baggeropgave heeft. De opgave in Lisse en Hillegom is min of meer gelijk. De grootste opgaven zijn de watergangen waar de gemeente een gedeelte onderhoudsplicht (50% OHP) of de volledige onderhoudsplicht (100% OHP) heeft.

4. Budget & theoretische baggercyclus

Over het jaar 2020 is inzicht in het beschikbare budget. Op basis van een gemiddelde eenheidsprijs voor één kubieke meter baggerspecie is indicatief bepaald hoeveel baggerspecie er met de beschikbare gelden verwijderd kan worden. Dit resulteert in de volgende verhouding:

Hillegom: € 125.000, - waarmee +- 3.000 m³ baggerspecie kan worden verwijderd.
 Teylingen: € 100.000, - waarmee +- 2.700 m³ baggerspecie kan worden verwijderd.
 Lisse: € 150.000, - waarmee +- 3.900 m³ baggerspecie kan worden verwijderd.

Met de beschikbare middelen voor 2020 totaal kan circa 9600 m³ baggerspecie worden verwijderd. Dit volume komt neer op 30% van de totale baggeropgave tot de leggerdiepte en 18% van de totale baggeropgave tot onderhoudsdiepte.

Indien per gemeente wordt gekeken hoe de beschikbare middelen zich verhouden tot de opgave ontstaat een ander beeld. In tabel 3 is een overzicht gegeven aan welk deel (percentage) van de totale baggeropgave met de beschikbare middelen kan worden voldaan.

Tabel 3: Overzicht het procentuele aandeel van de volledige baggeropgave dat in 2020 met de beschikbare financiën kan worden aangepakt.

Hillegom		Lisse		Teylingen	
Bagger tot leggvlak	Bagger tot onderhoudsdiepte	Bagger tot leggvlak	Bagger tot onderhoudsdiepte	Bagger tot leggvlak	Bagger tot onderhoudsdiepte
(m3)	(m3)	(m3)	(m3)	(m3)	(m3)
76%	44%	51%	32%	17%	10%

Indien uitgegaan wordt van baggeren tot de onderhoudsdiepte, ofwel het reguliere advies, is het niet mogelijk om bij iedere gemeente volgens de theoretische baggercyclus van 8 jaar aan de onderhoudsplicht te voldoen. In Hillegom en Lisse lijkt de situatie controleerbaar. Maar in Teylingen is onvoldoende budget beschikbaar om de watergangen op voldoende niveau te onderhouden. Momenteel kan in Teylingen slechts 10% van de baggeropgave worden weggewerkt. Theoretisch duurt het dan ook tien jaar voor de volledige achterstand is weggewerkt.

Om in Teylingen met een onderhoudscyclus van acht jaar te baggeren is circa 20% extra budget nodig. Dit komt neer op een jaarlijks bedrag van ten minste € 140.000. Dit is slechts een voorzichtige indicatie gebaseerd op een sterk vereenvoudigd scenario.

5. Conclusies

De onderlinge verhouding tussen de huidige beschikbare middelen en de daadwerkelijke baggeropgave is scheef. De gemeente Teylingen heeft veruit de grootste opgave maar de minste financiële middelen ter beschikking gesteld. Om middels de huidige onderhoudsstrategie in Teylingen de watergangen voldoende te onderhouden is een hoger budget noodzakelijk. Een voorzichtige indicatie is een verhoging van tenminste 20%. Hoewel hiermee geen grote inhaalslag kan worden gemaakt is het wel mogelijk om volgens een baggercyclus van acht jaar te werken. De situatie in Hillegom en Lisse lijkt momenteel onder controle. Momenteel zijn er voldoende middelen om te baggeren maar ontbreekt het aan strategisch beleid.

Bij het opstellen van deze notitie uitgegaan van een sterk vereenvoudigd scenario. Hoewel gebruik is gemaakt van de meest actuele onderzoeksdata is geen rekening gehouden met de aanwas van baggerspecie. Jaarlijks groeit baggerspecie met gemiddeld drie centimeter aan waardoor de volumes jaarlijks toenemen.

6. Aanbevelingen

Het is van belang om toe te werken naar een alternatieve onderhoudsstrategie. Hiervoor is het opstellen van beleid en een daaraan gerelateerde baggerplanning van groot belang. Het verdient de aandacht om ook voor watergangen waarin een gedeelte onderhoudsplicht geldt, beleid te formuleren. Ook is het advies om de staffel van 25%-50%-75%-100% te bundelen tot twee categorieën, namelijk 50% en 100% onderhoudsplicht. Momenteel is de baggeropgave in watergangen waar een 25% OHP of 75% OHP geldt relatief klein waardoor deze in een regulier baggerprogramma redelijkerwijs en gemakkelijk kunnen worden opgenomen. Uiteraard is de keuze aan de gemeente hoe hier mee om te gaan.

Ons voorstel is om in 2021 op basis van de huidige meetgegevens in ieder geval een baggerplanning op te stellen. Momenteel zijn de meetgegevens representatief en kunnen er nog degelijke voorspellingen worden gemaakt.

Op basis van (vernieuwd) beleid en een degelijk meerjarig onderhoudsprogramma kan een jaarlijks baggerprogramma worden gevormd. Om in de voorbereiding kosten te besparen is het raadzaam om hier voor een raamovereenkomst in te richten. Middels een raamovereenkomst is het mogelijk om met één aannemer voor langere tijd baggerwerkzaamheden voor te bereiden. Hierbij wordt eveneens rekening gehouden met de verplichte vooronderzoeken en een eventuele indexering van eenheidsprijzen.